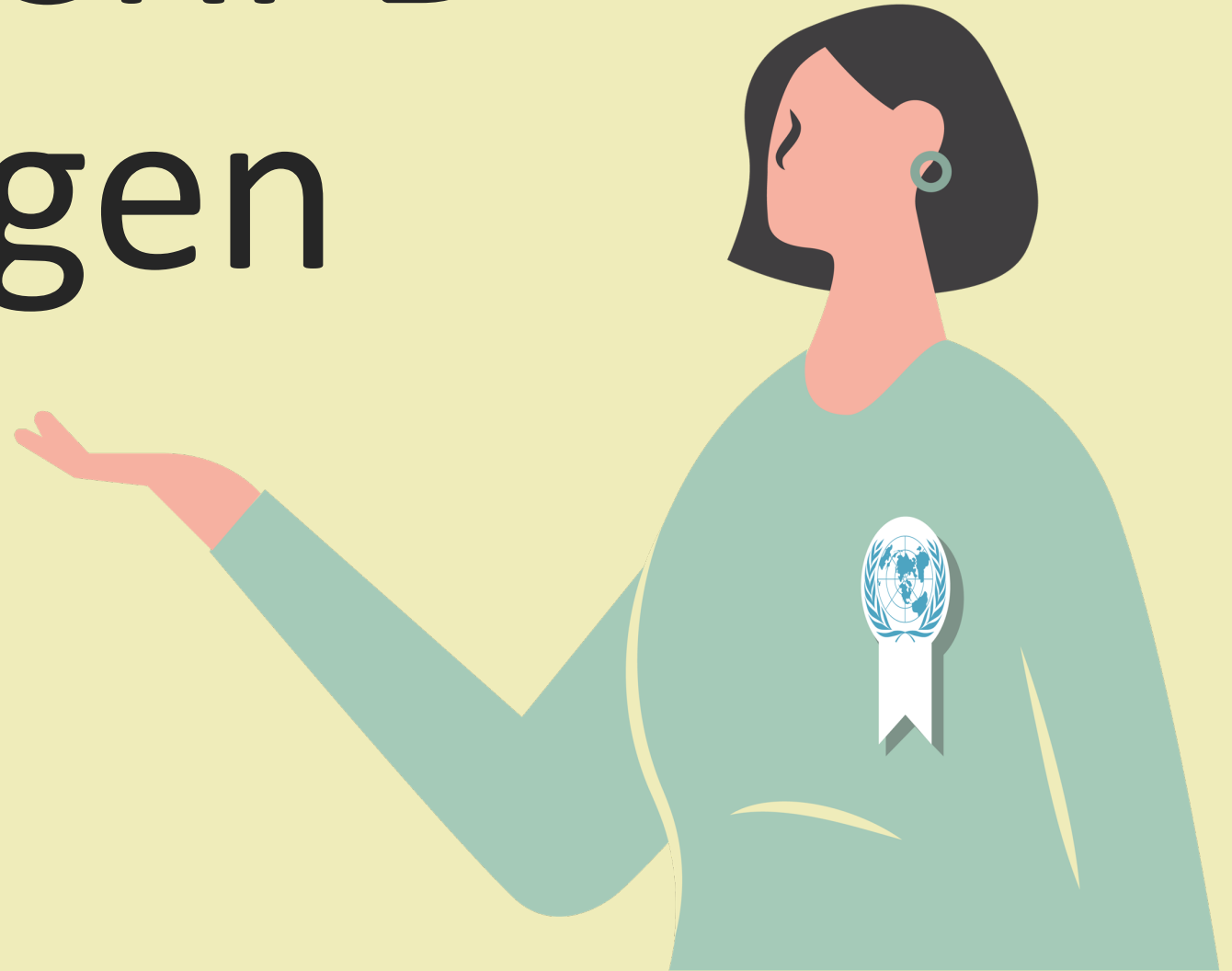

Guide til CRPD opplæringen

Anbefalinger og forslag til hvordan
du kan holde en vellykket opplæring
og formidling av CRPD

Innhold

1 Oversikt over opplæring- og kommunikasjonsmateriell

2 Hvordan planlegge og sette sammen et opplegg for ditt publikum

3 Kommunikationsprinsipper

Dokumentet er ment som en støtte for deg som skal holde opplæring i CRPD, vi ønsker at du skal skinne!

Oversikt over opplæring- og kommunikasjons- materiell

Disse artiklene er det laget opplæring til

1	2	3	4	5	6	Barn med funksjonsnedsettelse 7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	Retten til et selvstendig liv og til å være en del av samfunnet 19	20
21	22	23	Utdanning 24	25	26	27	28	29	Deltakelse i kulturliv, fritidsaktiviteter, fornøyer og idrett 30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50

Artikkel 7 Barn med nedsatt funksjonsevne

Artikkel 12 Likhhet for loven

Artikkel 14-16 Makt og tvang

Artikkel 19 Retten til selvstendig liv og til å være en del av samfunnet

Artikkel 21 Ytringsfrihet, meningsfrihet og tilgang på informasjon.

Artikkel 23 Respekt for hjemmet og familien

Artikkel 24 Utdanning

Artikkel 25 og 26: Helse, habilitering og rehabilitering

Artikkel 30 Deltakelse i kulturliv, fritidsaktiviteter, fornøyer og idrett

+

Film generell film om CRPD for kommuneansatte og Kampanjefilm ut mot befolkningen

Oversikt over opplæringsmaterieill

Presentasjon

HVA: Presentasjonen inneholder en grunnleggende innføring i CRPD og utvalgte artikler, samt retter fokus på holdningsendring, viktigheten av CRPD og hva vi har igjen for at rettighetene skal oppfylles i praksis.

Hovedfilm

HVA: Animasjonsfilm som gir en lettbeint innføring i CRPD på 3 min.

Caser

HVA: Casene består av praktiske eksempler fra hverdagen i kommunene, som kan brukes i gruppearbeid for å styrke kompetanse i å overføre teori til anvendbar praksis. Casene finnes i 2 ulike formater:

- PDF format
- Animasjonsfilmer

Digital veileder bufdir.no

HVA: I den digitale veilederen på bufdir.no/CRPD kan man finne informasjon om CRPD, samt oversikt og tilgang til opplæringsmaterieill og andre ressurser.

Oversikt over kommunikasjonsmaterielle

Logo

HVA: Logoen er laget for å gi ansatte i kommunen et bilde på CRPD slik at det blir mindre abstrakt og øke gjenkjennbarheten. Logoen skal brukes på alt opplærings- og kommunikasjonsmateriellet, samt kan brukes i mailer og annen kommunikasjon.

Case tegneserie plakat

HVA: Tegneserien kan trykkes opp som plakat i størrelse A3 og henges opp på kommunale kontorer som lærerværelse, rådhus, osv. Plakaten skal skape bevissthet og nysgjerrighet om CRPD og henvise til bufdir.no/CRPD for mer informasjon og ressurser.

CRPD prinsipper plakat

HVA: CRPD prinsippene kan trykkes opp som plakat i størrelse A3 og henges opp på kommunale kontorer. Plakaten skal skape bevissthet og fungere som påminner om CRPD i hverdagen til ansatte i kommunen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50

Oversikt over artikler plakat

HVA: Oversikt over alle artikler og hvilke artikler det er utarbeidet opplæringsmateriellet til.

Bufdir

Planlegge og
sette sammen
et opplegg

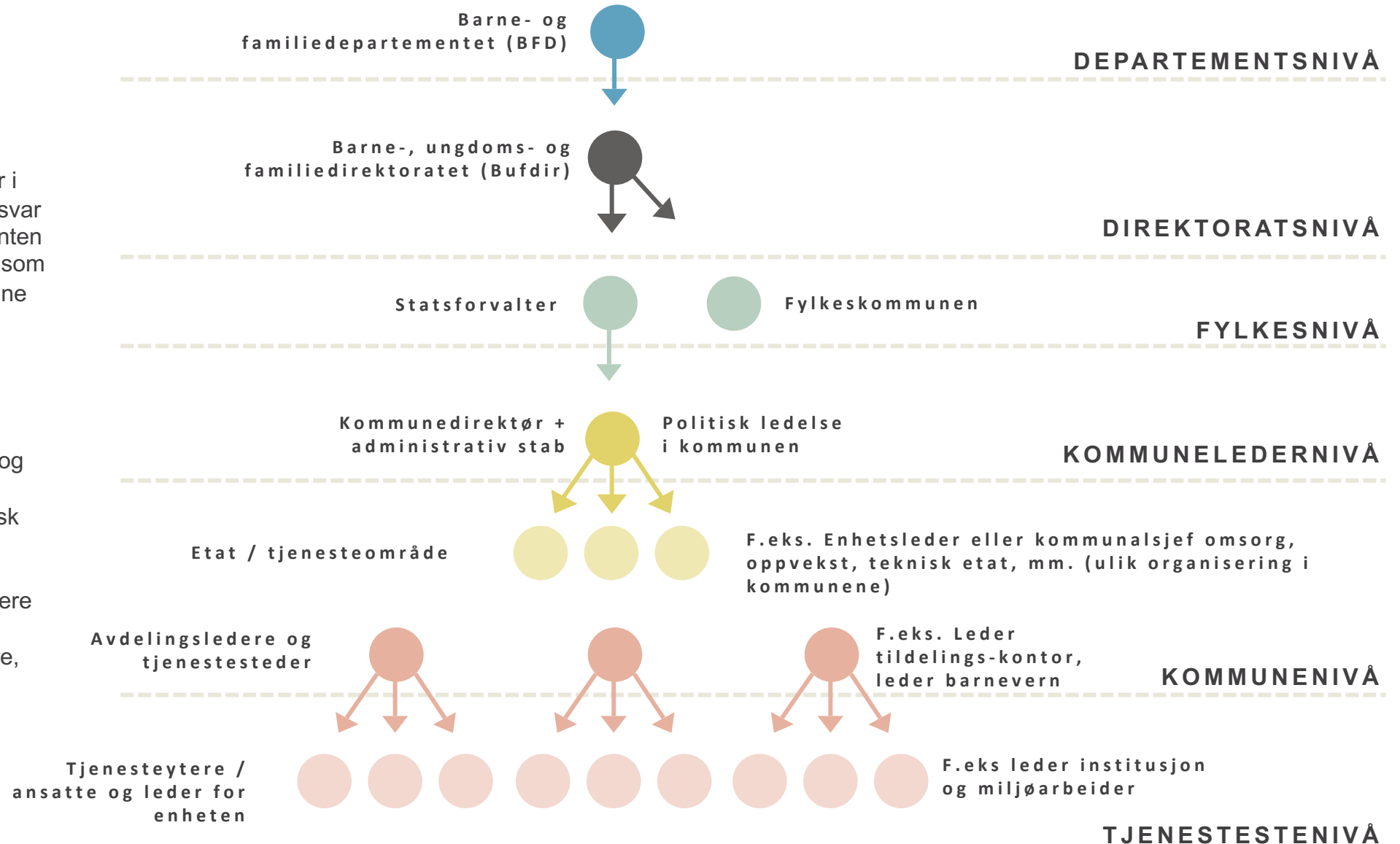
Hvilken rolle du i opplæringen av CRPD?

CRPD gjelder på tvers av alle departement, nivå, etater og fagområder.

Ved å være bevisst på hvor du er i linja er det lettere å se hvilket ansvar du har for CRPD opplæringen, enten om du er formidler eller du er en som skal sette det på agendaen for dine ansatte.

Illustrasjonen viser:

- Departementsnivå, med BFD
- Direktoratsnivå, med Bufdir
- Fylkesnivå med statsforvalter og fylkeskommunen
- Kommuneledernivå med politisk ledelse i kommunen
- Kommunensnivå med etat og tjenesteområder, avdelingsledere og tjenestesteder
- Tjenestenivå med tjenesteytere, ansatte og leder for enheten

Tilpass opplæringen til ditt publikum

Administrativ ledelse

Hvem: Ledere i kommunal sektor, kommunedirektører, enhetsledere, politikere.

Dybdenivå: Grunnleggende kunnskap, trenger ikke dybdekunnskap, men overbevisning.

Læringsmål: Forstå viktigheten av CRPD og bli bevisst sitt ansvar.

1. og 2. linje

Hvem: De som fatter vedtak som berører personer med funksjonsnedsettelse; som saksbehandlere, rådgivere og enhetsledere (2.linje). De som jobber på tjenestenivå, som ansatte i skolen, vernepleiere, ansatte i omsorgsbolig eller helsearbeidere (1. linje).

Dybdenivå: Trenger dybdekunnskap, men fokus på det praksisnære.

Læringsmål:

- Kunne overføre teori til praksis
- Vite hvor de finner ressurser og støtte
- Forstå viktigheten av å jobbe for et likestilt samfunn

Eksempel på opplegg for...

Administrativ ledelse i kommunen

Ledere i kommunal sektor, kommune-
direktører, enhetsledere,
politikere.

1

Hovedfilm

Tips

- Start samlingen med å vise hovedfilmen først for å aktivere gruppa.
- Send ut hovedfilmen i etterkant av ledersamlingen og be lederne poste den på intrasider eller sende den på mail til sine ansatte.

2

Presentasjon

Tips

- Vurder om lederne du har samlet har behov og tid til mer dybdekunnskap (presentasjon) eller om det holder å kun vise hovedfilmen.

3

Guide

Tips

- Delegerer ansvaret videre og distribuer guiden til nøkkelpersoner som skal holde opplæring, engasjere andre eller sette CRPD på agendaen for sine ansatte.

Eksempel på opplegg for...

1. og 2. linje

De som fatter vedtak som berører personer med funksjonsnedsettelse og de som jobber på tjenestenivå.

1

Hovedfilm

Tips

- Start samlingen med å vise hovedfilmen først for å aktivere gruppa.

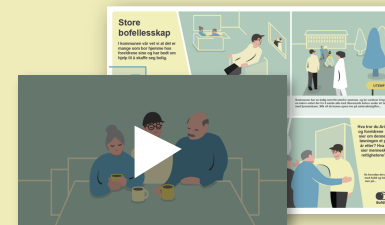

2

Presentasjon

Tips

- Hold presentasjonen, gå gjennom kun de artiklene som er relevant for din gruppe og fagfelt.

3

Caser

Tips

- Velg caser som er mest relevante for din gruppe og fagfelt.
- Vi anbefaler refleksjon i grupper. For eks 3-5 stk i hver gruppe. Gå gjennom løsningsforslag og fasit i plenum til slutt.
- Print ut den flersidige pdf casen til alle i gruppa slik at man har muligheten til å ha problemstillingen og teksten foran seg i kombinasjon med casefilmen.

Hvordan skape bevissthet og nysgjerrighet rundt CRPD og opplæringen

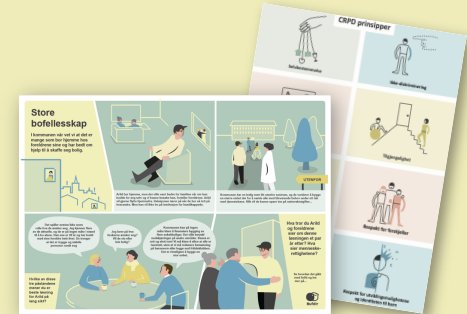
Statsforvalter

Hovedfilm

CRPD logo

Visuelle plakater

Administrativ ledelse

Tips

- Be ledere poste hovedfilmen på interne sider på arbeidsplassen, (for eks workplace osv).
- Be ledere sende ut hovedfilmen på mail til alle ansatte.

Tips

- Bruk logoen i mailer når man sender ut invitasjon til samlinger, og bruk logoen til alt opplæringsmaterieil knyttet til CRPD.

Tips

- Heng opp en eller flere av tegneseriene, prinsippene og oversikt over artiklene på synlig sted på arbeidsplassen. For eks i kontorlokalet, på møterom eller gang.

Kommunikasjons- prinsipper

Når skal kommunikasjonsprinsippene brukes?

Kommunikasjonsprinsippene ment som en støtte for deg som kommunikator av rettighetene til mennesker med funksjonsnedsettelse og er tiltenkt opplæringsmateriellet for CRPD. De er ment som veiledning for å sikre at personer med funksjonsnedsettelse blir omtalt og fremstilt på en ikke-diskriminerende måte som fremmer likestilling og likeverd. Du må gjerne bruke prinsippene også i andre kontekster der det passer.

Til deg som skal formidle CRPD

Du må gjerne gjøre tilpasninger i opplæringsmateriellet for å treffe din målgruppe og konteksten du skal formidle i.

Men, både språket du bruker og bilder du velger å vise former et narrativ som er viktig å være bevisst på. Som kommunikatør av rettighetene til mennesker med funksjonsnedsettelse har du et stort ansvar, og mulighet, til å påvirke hvordan vi skal bli fremstilt og snakket om.

Disse begrepene kan du bruke

«*Personer med funksjonsnedsettelse*»

«*Personer med nedsatt funksjonsevne*»

Les mer om begreper som brukes i likestillingssammenheng på [bufdir.no/fyll inn nettside](https://bufdir.no/fyll-inn-nettside)

Bufdir har i samråd med **personer med funksjonsnedsettelse** blitt enige om at disse begrepene kan brukes.

Blir det feil å si...?

Kommunikasjonsprinsipper

1

Fremstill mangfoldet av funksjonsnedsettelse

Vis at funksjonsnedsettelse gjelder mange og kan være mye forskjellig. Vis også mangfold i kjønn, hudfarge og seksuell orientering. Unngå å gi et ensidig bilde.

2

Vis bilder av det vi vil oppnå, den verden vi ønsker å se

Fremstill mennesker med funksjonsnedsettelse som likestilte og en del av fellesskapet. Unngå stigmatiserende og stakkarslig fremstilling.

3

Vær bevisst dine egne holdninger

Still kontrollspørsmålene til deg selv og utfordre dine egne holdninger.

Fremstill mangfoldet

Vis at funksjonsnedsettelse gjelder mange og kan være mye forskjellig, unngå å gi et ensidig bilde

Vis bilder av befolkningen, som normaliserer at det kan være snakk om hvem som helst. (15% av befolkningen har en funksjonsnedsettelse).

Løft frem funksjonsnedsettelse som vanligvis ikke blir representert, som for eks psykiske lidelser og mindre funksjonsnedsettelse. Unngå å bruke rullestol som eksempel 'hver gang'.

Vis at funksjonsnedsettelse gjelder for alle kjønn, hudfarger og seksuell orientering.

Vis den verden vi ønsker å se

Vis bilder av det vi vil oppnå

2

Fremstill mennesker med funksjonsnedsettelse som likestilte og en del av fellesskapet. For eksempel i en naturlig kontekst som daglig aktivitet, med familie eller venner. Normaliser at man kan være som alle andre.

Unngå stigmatiserende og stakkarslig fremstilling. Unngå å fremstille mennesker med funksjonsnedsettelse som et problem, det er samfunnets barrierer som er problemet.

Normaliser at mennesker med funksjonsnedsettelse kan være aktive og like deltagende som alle andre. Unngå passiv, bakoverlent fremstilling.

Fokuser på personlighet, egenskaper og funksjonsevne fremfor diagnose. Unngå ensidig fokus på funksjonsnedsettelsen og at funksjonsnedsettelsen blir eneste kjennetegn ved personen.

Illustrasjon: Nadya Fedronova

Vær bevisst dine egne holdninger

3

Kontrollspørsmål:

- Hva tenker du på med funksjonsnedsettelse?
- Har du tenkt over at man også kan ha andre kjennetegn, interesser, osv.?
- Har du ofte tenkt at man er hjelpetrengende?

Lykke til!

